

lanskim županstvom, naj ne sklepajo več protesta proti premeščenju slovenskega učiteljskega v Gorico. — Kako samooblastno postopa klub laških deželnih poslancev gorjskih in drži deželni odbor le za izvrševalni organ svojih sklepov spričuje dejstvo: Kakor znano, se je bilo zbralo sedem laških deželnih poslancev, ki so skovali okrožnico na furlanska županstva, naj ta protestirajo proti premestitvi učiteljskega v Gorico, proteste naj pošljejo deželnemu odboru, ki jih dostavi ministrstvu. Okrožnico so podpisali vsi poslanci, Faidutti ne osebno, a je dal dovoljenje, da se sme pod njo postaviti tudi njegovo ime. — Kaj pravita k temu tudi slovenska deželna odbornika, ali se res ne upata vsaj prigovarjati tej predrzni laški zahtevi, ako imata že za vsako reč izgovor, da so v odboru Lahi v večini?

— **Učiteljske v Galiciji** tvorijo 57 odstotkov skupnega galicijskega učiteljstva in poučujejo samostojno na več enorazrednicah in dvorazrednicah. Pravico imajo do moštve, vendar jim v tem primeru odtezajo po 10 odstotkov za „substitutski fond“, in to vseeno, če rabijo po moštvi dopust ali ne.

— **Šolska reforma na Kitajskem.** Kitajsko šolsko ministrstvo je prispelo do prepričanja, da so se gojenci novih vladnih šol le preveč navadili, nositi evropsko obleko in je to državi nevarno razvado kratkim potem prepovedalo. Gojenci so se pa pritoževali, da v dolgi domači obleki ne morejo telovaditi, nakar so jim samo za telovabo dovolili tuji kroj, ali biti mora obleka iz domačega blaga. — Na Južnem Kitajskem, kjer živi najbolj inteligentno prebivalstvo, so se pa tudi pričeli zanimati za ženski pouk. Toda, kdo naj na Kitajskem da za to denar? Mandarini pa so si domislili bogatih nunskih samostanov in jih pozvali, naj dajo del svojega itak priberačnega bogastva za ženski pouk. Nune so se izprva potuhnile in se kratkomalo niso za tisti poziv nič zmenile, dokler jim niso mandarini poslali v enega največjih samostanov v Kantonu odredka vojakov in nunam zapretili, da jih vse do zadnje postavijo na cesto če se ne vdajo. Šele nato so nune plačale prispevek.

— **Učenje časnikarstva.** Kakor poročajo iz Darmstadta, ustanove tam v kratkem na tehniki šolo za časnikarstvo. Urednik Meisner iz Frankfurta bo prvi predaval o žurnalistiki.

Z gospodarskega polja.

— **Obrestno mero** so povišale že vse večje češke in druge banke. Od hranilnih vlog plačujejo od 1. t. m. naprej po $4\frac{1}{4}\%$ za vloge brez odpovedi, $4\frac{1}{2}\%$ za vloge na 3 mesečno odpoved, celo $4\frac{3}{4}\%$ na šestmesečno odpoved.

— **Letošnja žetev** bo splošno po zasebnih poročilih boljša, kot so poročale vladne izjave. Vendar pa se zvišujejo cene za pšenico, rž, koruzo in oves ne le v Budimpešti, ampak tudi na Dunaju.

— **Nov zakon v zaščito izseljencev.** Dunajska „Zeit“ poroča, da je v ministrstvu za vnanje stvari pripravljen načrt novega zakona v zaščito izseljencev. Ta načrt se predloži zbornici na jesen. Sestavljen je na isti podlagi, na kateri je bil oni pred leti, ki ga je bila predložila vlada, o katerem se pa ni razpravljalo. V novem načrtu so vzete v ozir tudi reforme industrialnega zakona.

— **Kuhinjsko šolo** namerava otvoriti v Gorici zavod za pospeševanje obrti. Pouk bi trajal od 18. septembra do srede julija prihodnjega leta.

— **Železnica Pulj-Medulin.** Ministrstvo za železnice je bančnemu podpravitelju Aleks. Hicklu na Dunaju dovolilo za dobo enega leta koncesijo za pripravljala dela za gradnjo normalne železnice Pulj-Medulin.

— **Suša in toča na Dolenjskem.** Po dolgi trajajoči suši, ki je mladi poljski kulturi, zlasti zelenjadi in koruzi, izdatno škodovala, je privršela v nedeljo popoldne, dne 7. t. m., od severozapada huda nevihta s silno točo, ki je v vinorodnih gričih Grčevje, Trška gora, Ždinja vas in sosednjih krajih ponekod uničila ves uv vinogradnikov. Ujma se je to pot jako čudno vedla. Nekatere parcele je docela uničila, prav blizu le deloma, nižje doli se škoda že prav nič več ne pozna, in v dolini proti Novemu mestu niti dežja ni bilo.

— **Dodatni kredit za alpske železnice.** Vlada je zbornici predložila zahtevo dodatnega kredita za zgradbo alpske

železnice. Proračun se je prekoračil zaradi nezgod, posebno zaradi vode, ki je vdrla v tunel skozi Ture. Zahteva dva milijona kron več, kot je dovoljeno za leto 1907. (12 milijonov kron). Vlada pravi, naj se ji dovoli porabiti dva milijona kron od kredita za leto 1908. Za progo Celovec-Gorica-Trst prosi vlada, da sme že zdaj porabiti kredit, dovoljen za l. 1908.

— **Prodaja kolkov leta 1905.** Ministrstvo za finance je objavilo, da se je leta 1905 razpečalo kolkov za 47,689.654 kron.

— **Produkcija premoga v Združenih državah.** Glasom neke nedavno izdane urad. statistike amer. geologične oblasti, so leta 1906 v Združenih državah nakopali 414,039.581 netto-ton premoga, leta 1905 pa le 392,919.341. Vrednost je od dolarjev 476,756.963 narasla na 512,610.747 dolarjev. Največ premoga je dala Pensilvanija, skoro polovico. Potem slede države: Zapadna Virginija, Illinois, Ohio, Alabama, Indiana itd.

Raznoterosti.

× **Nov kruh za vojsko.** Kakor javljajo z Dunaja, se vojno-oskrbovalni oddelek vojnega ministrstva že dolgo časa bavi z načrtom, da na nov način mešanja moke izgotovi novo vrsto kruha za vojsko. Namesto iz čisto ržene moke — kakor doslej — bi vbodoče pekli kruh iz mešanice ržene in pšenične moke z 20 odstotkov dodatka otrobov. Na kvintal zmesi pride poldrugi kilogram soli in četrt kilograma kumina. Ta nova vrsta kruha bo dražja nego sedanja, pa bo tudi mnogo težjeji. Namesto 840 gramov bo dobival vsak mož vbodoče samo 700 gramov kruha na dan. Ako ti poizkusi uspejo, tedaj bo nov kruh uveden v vso armado.

× **Bliskovni vlak od Atlantskega do Tihega Oceana.** Iz Londona poročajo, da je na kanadski pacifiški železnici pričel dne 3. t. m. voziti nov bliskovni vlak, ki bo prevozil vso Kanado od Atlantskega do Tihega Oceana v 90 urah ter bo s tem zmanjšal pot okolo zemlje za en dan.

× **Mednarodni denar.** Ženevski učenjak Reye de Saure je prišel na misel, da se stavi v promet mednarodni denar, ki bi bil v vseh državah iste vrednosti in jako primeren za potnike. Po njegovi misli bi se imel ta denar zvati „Speso“ v težini 8 gramov v zlatu, a veljal bi okoli 25 kron.

× **Rieger o katoliški cerkvi.** Oče češkega naroda, njegov dolgoleten prvoborilec in voditelj v bojih proti nemški nadvladi, obenem pa eden največjih politikov, kar jih je kdaj sedelo v našem parlamentu, je izgovoril dne 27. februarja 1849. leta v parlamentu te-le krasne besede, ki jih priporočamo vsem svojim bralcem v premissljevanje: „Dovolite mi, da vam povem preprosto povest. Slikar, eden izmed Boga navdahnjenih mojstrov umetnosti, je napravil sveto sliko, sliko matere božje; bil je izdelek čudezne krasote, ožarjen z najsijajnejšo milino, s čarom nebeškim. In prihajali so ljudje od vseh koncev sveta, njegovi velmožje nič manj kakor preprosti in ubogi, modrijani njegovega časa in učenjaki ravnotako kakor preprosti kmetje — in oni vsi so našli tolažbo, gledajoč sliko, in so bili blaženi pri pogledu na njo. In nazvali so to sliko — sliko milosti božje. Toda pozneje so prišli drugi in ti že niso razumeli duha božjega mojstra, ki je vel iz dela, in so iskali čar v barvah in na deski, na katero je bilo slikano, in so si obetali večjega učinka, ako bi bile barve bolj žive, in preslikali so podobo z ostrimi, kričečimi barvami. In pozneje so prišli še drugi, ki so mislili, da se s tem izkažejo hvaležne materi božji, da naredijo v njeno roko težko žezlo in ji pribijejo na glavo bogato zlato krono ter ji ogrnejo telo s hermelinom in bagrom. In tako se je zgodilo, da učenjaki in poznavaleci umetnosti že niso mogli več najti v sliki dopadajenja zaradi obteževalne preobloženosti poznejših pridatkov, in tako je ostal le še preprosti siromak, ki se je ponašal z njo. A učenjaki in poznavaleci niso hoteli več verjeti, da bi bilo to delo božjega mojstva. In ta slika, gospodje, ta slika matere božje je — naša cerkev. Bogata krona, ki so jo postavili na njeno glavo, je mitra, znak njenega bogatstva, njene moči, njenih privilegijev; in to težko žezlo je znak njene prisiljujoče posvetne moči; in ta hermelin je oblačilo njenega posvetnega gospostva. Sna mite ji.